

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

73. évfolyam

58. szám

1983.

március 10.

csütörtök

Ara:

1,40 forint

Vízből — energia

Kutatások, javaslatok termásvizek hasznosítására

Sok kellemetlen meglepetés után most, úgy látszik, kellemesebbekkel is szolgálhat az olajpiac. A sokáig fölfelé kúszó, sőt szökellő árak nemcsak hogy megtorpantak, de az OPEC — alkalmazkodva a piaci realitásokhoz — komoly árcsökkenéseken kénytelen törni a fejét. Mondhatnánk: beköszöntött ismét a Kánaán, nem kell többé görcsösen takarékoskodnunk az energiával, jobb idöket lát majd a világ gazdaság, s benne a magyar népgazdaság is. Nos, valóban, az olaj árcsökkenése föllélegzést hozhat a gazdasági életben, segíthet a világgazdaságnak abban, hogy kikeveredjék a recesszióból. Azonban azt is tudomásul kell vennünk, hogy a „boldog békeidők”, vagyis az első olajárrobbanást megelőző állapot, az olcsó energia korza többé aligha térhet vissza.

Aligha térhet vissza, mert kőolajból meglehetősen korlátozott készletek állnak a világ rendelkezésére. Ha tehát ismét fölgörnyül a földhasználat növekedésének üteme, hamarosan újra drasztikus olajáremelkedésekkel lehetne számolni. S azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az ily módon olcsóbbá vált olaj még így is sokkal drágább, mint tíz évtizede volt. S a kőolajhoz az is szorosan hozzátartozik, hogy a KGST keretében Magyarország még mindig olcsóbban kapja az olajat, mint annak most olcsóbbá vált világpiaci ára. A KGST-ben alkalmazott árrendszer szerint ugyanis — amely az utóbbi öt évtized világpiaci átlagárát veszi figyelembe az árak megállapításakor — jövőre nekünk még mindig többet kell majd fizetnünk az olajért, mint amennyit az idén, s ez a több sem bizonyos, hogy eléri az olaj akkori világpiaci árát.

Szóval, továbbra is takarékoskodnunk kell az energiával. S nem is csak takarékoskodnunk, méghozzá észszerűen, hanem minden lehetséges módot ki kell használnunk arra, hogy hazai forrásokból fedezzük mind nagyobb hányadát energiagényünknek. E források között pedig nemcsak a hazai szén jut mind előkelőbb szerephez, hanem a lábunk

alatt rejtőző termálenergia hasznosítása is mind fontosabbá válik.

Lapunkban már többször foglalkoztunk a kérdéssel: milyen jövője lehet nálunk a termálenergiának? Hiszen itt, az Alföldön abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy viszonylag kis mélységekből igen meleg vizet tudunk nyerni, amely kiválóan alkalmas üvegházak, lakások fűtésére éppúgy, mint kommunális melegviz-szolgáltatásra. Az elmúlt évtized számottevő előrelépést hozott a termálenergia hasznosításában. Mindenekelőtt a mezőgazdaságban léptek előre, nagyon sok üveg-, illetve fűtőházat fűt immár termásvíz Csongrád megyében. (Előnyös hatásait valamilyen nyílen élvezhetjük a bőséges és viszonylag olcsó primorkínálattal.) Voltak kezdeményezések, hogy a termásvíz hőenergiáját lakások fűtésében is hasznosítsuk: az újszegedi Odessza-lakónevezet több száz lakását termálműt szolgálja ki.

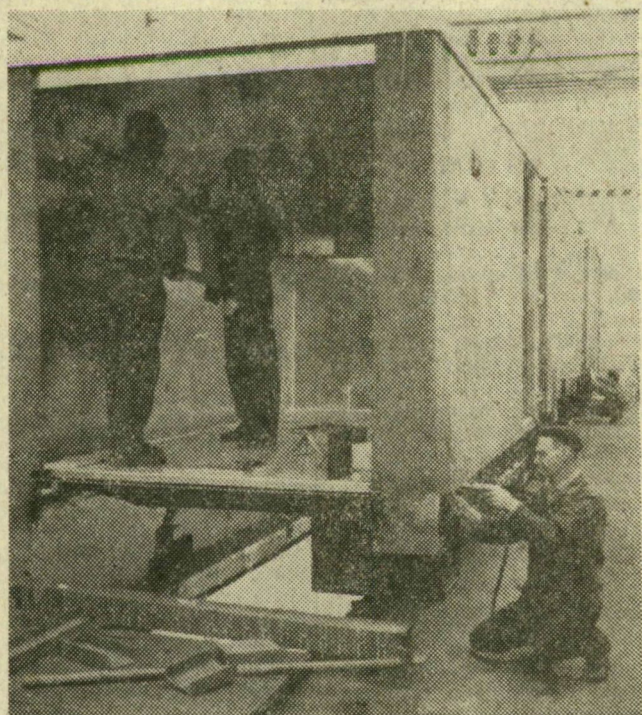
A termálenergia hasznosításában azonban megtorpánás következett be. Sok gondot okozott többek között a vízszolgáltatás bizonytalansága. Jó néhány esetben előfordult, hogy a fűtésre szolgáló kutak a legváratlanabb és a legkellemetlenebb időben álltak le, szűnt meg a vízszolgáltatás. De gondot okozott és okoz ma is a földhasználat és a szabadba kibocsátott termásvíz szennyező hatása. Hiszen — a még mindig meleg víz hőszennyezésével csak úgy vesztélyeztetni a környezetet, mint magas sótartalmával. Azzal is kénytelenek számot vetni a földhasználat, hogy — bár maga a termásvíz, amíg a kút magától adja, ingyen van — meglehetősen drága a termálenergia hasznosításához szükséges beruházás. S az is gondokat okoz a szakembereknek, hogy a rendelkezésünkre álló és földhasználati vízkészletek nem pótlódnak. Ha egyre több kutat fúrunk, azzal veszélyeztetjük jövőnket is.

Mindezek a gondok természetesen megoldhatóak, ha átgondoltan, szervezetten és jó gazda módján élünk lehetőségeinkkel. Ahhoz, hogy a helyben található termálenergia sok évtizedig szol-

gájon bennünket, gyakorlati tapasztalatokra és elméleti kutatásokra egyaránt szükség van. Úgy tűnik, mindkét szempontból sikerült előre lépni az elmúlt években. Szegeden nemskára megszerezhetjük az első tapasztalatokat az első rendszerben működő termásvízre alapozott fűtési hálózattal. Ennél a földhasználati termásvíz visszasajtolják a vízadó rétegbe, amely így nem szennyezi a környezetet, s nem zsákmányoljuk ki a korlátozott föld alatti vízkészleteket sem.

Az így nyert szegedi tapasztalatok nyilván alapvetően hasznosak lesznek, mert kiderül, van-e realitása a gyakorlatban az ilyen rendszerek kiépítésének. Ha igen, azzal sikerülne megoldanunk a termálenergia hasznosításának legfontosabb problémáit. A tapasztalatok természetesen úgy érnek valamit, ha megtaláljuk a módját hasznosításuknak, a szükséges és lehetséges elméleti következtetések levonásának. Erre is most lesz. Többek között az MTE SZ megyei szervezete is munkabizottságot hívott életre a termálenergia hasznosítása körül felmerülő problémák vizsgálatára, elemzésére. A három dél-alföldi megye MTE SZ-szervezetei között kialakuló együttműködésben is fontos szerephez jut a kérdések közös kutatása. S hogy mennyire az érdeklődés, előterében került a rendelkezésünkre álló, viszonylag olcsó — mert nem kell importálni — energiaforrás hasznosítása, mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy az idén, május végén nemzetközi konferenciát rendeznek Szegeden e témából, a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyarhoni Földtani Társaság és a Magyar Agrártudományi Egyesület szervezésében.

Speciális kocsi

Nagy László felvétele

Szegeden, a XI. számú Autójavító Vállalat tervező és kivitelező kollektívája elkészítette a beteg állatok szállítására alkalmas speciális kocsi típusát. A Csehszlovákiában gyártott AVIA-teherautó alvázára építették föl. A kocsi szekrény a hidraulikusan működtetett fal segítségével megfelelő irányba és magasságba tudja emelni a beteg állatot, s ez jelentősen megkönnyíti a rakodást

Ifjúsági turizmus

Adottságok és lehetőségek

Miért nem rendszeresítenék Magyarországon is olyan igazolványt az autóstópos utazási formát választó diákoknak, amely megvédené az országúton utast felvevő gépjárműtulajdonost az esetlegesen bekövetkező baleset hátrányos jogi, anyagi következményeitől? Ugyan mi lehet az oka, hogy noha határozott igényekre tekintettel, s nem is csekély összegeket, az elmúlt években kulturált erdei pihenőket alakítottak ki Szegedtől alig húsz-három kilométerre, ezekre a kirándulóhelyekre a szervezett turistacsoportok nem jutnak el? Volna-e arra mód, hogy az elhagyott kastélyokat — esetleg épp a fiatalok társadalmi munkájával — diákoknak megfelelő árú, olcsó, de vonzó szálláshelyekké alakítsák? Van-e annyi erjük az ifjúsági turizmus szervezőinek, hogy ne csupán a tanítási szünetekben, hanem a hétvégeken is érdekes programmal várják — küldjék a fiatalokat? S persze meleg étellel, üdítővel, még akkor is, ha a vendéglátóipar a „ráfizetés” büvös szavával hozakodik elő?

Effajta kérdéseket fogalmazott meg magának egy tegnapi tanácskozás után e

sorok írója, s erre az ifjúsági turizmus helyzetét és fejlesztési lehetőségeit elemző beszámoló készített. Sorolva ismét a témát tárgyalta ugyanis a Tisza—Maros vidéki Idegenforgalmi Bizottság, dr. Juhász Gábornak, a Csongrád megyei tanács ifjúsági titkárnak előterjesztése alapján.

Noha a KISZ, az úttörőszövetség, az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda egyre színesebb, az ifjúság különböző rétegeihez, érdeklődéséhez jobban igazodó turisztikai formák kialakítására törekszik, az utóbbi évek árváltozásainak kedvezőtlen hatását nehezen ellensúlyozhatja. Üdülési, táborozási lehetőséghez a fiatalok 35—40 százalékát, az utazási, szállás-, sport-, kulturális és étkezési kedvezmények ellenére — még szerény igények esetén is — 120—140 forint körül alakulnak a napi ellátási költségek.

Az ifjúsági turizmust is sújtja az igények területi és időbeli aránytalansága. Szegeden — főként az ünnepi hetek és az ifjúsági napok alatt — a kereslet túlnő a kínálaton, a megye többi városában pedig épp fordított a helyzet. A csere-

üdítetési forma, az országjárás, az úttörő- és építőtáborozás, a természetjáró mozgalom eredményeit nem vitatva is azt állapította meg az idegenforgalmi bizottság, hogy az ifjúsági turizmus szervezésében, fejlesztésében az állami, társadalmi és tömegszervezetek hatékonyabb összefogására volna szükség. (Saját szervezeten belül ezért is döntött tegnap az ifjúsági albizottság létrehozásáról.)

A Tisza—Maros vidéki Idegenforgalmi Bizottság tagjai a tegnapi ülésen az Országos Idegenforgalmi Tanács vissza nem térítendő támogatásának — 800 ezer forintnak — az elosztásáról is határoztak. A szegedi kemping és az E5-ös út közti terület rendezésére, a csárdá parkolójának bővítésére 300 ezer, a csongrádi népi belváros utépítéseire 150, a hódmezővásárhelyi strand út- és parképítési, közvilágítási munkálataira száz, a makói termálfürdő parkolójának bővítésére száz, az Opusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark világítási és járdáépítési költségeinek fedezetül 150 ezer forintos támogatást kaptak a tanácsok, illetve az üzemeltetők.

Több gép és növényvédő szer

A termeléshez szükséges anyagok, gépek és az alkatrészek döntő többsége a mezőgazdasági nagyüzemek és a kistermelők rendelkezésére áll, várhatóan zavartalanul kezdődhetnek a tavaszi munkák, amelyekkel az elmúlt évinél is nagyobb termelést kell megvalósítani — erről tájékoztatta az újságírókat Magyar Gábor mezőgazdasági és élelmiszeügyi minisz-

terhelyettes szerdán a MÉM-ben.

Az előirányzat szerint a mezőgazdaság egy-két százalékkal növeli a termelést, az élelmiszeripar pedig két százalékkal. A költségek csökkentéséért is többet kell tenni, lévén hogy a nemzetközi mércével mérve is ki-magasló hozamokat esetenként még magas anyag-, energia- és élőmunka-felhasználással érték el. A takarékoskosságon nem azt kell érteni — hangsúlyozta —, hogy valamiféle átlagolás alapján mindenütt csökkentik a beszerzéseket, vásárlásokat, hanem az anyagok hasznosulására kell az eddiginél nagyobb gondot fordítani, például azzal, hogy az optimális adagokat adják a növényeknek és az állatállománynak. Nagyobb rugalmasságra van szükség a termékek értékesítésénél is.

A tavalyinál több gép és alkatrész áll a termelők rendelkezésére. Összesen 13,5 milliárd forint értékű gépet akarnak az idén beszerezni az üzemek, s ennek nincs akadály. Különösen fontos, hogy kellő számú kombájn érkezik az aratásig. Ugyanúgy nagyobb a traktorkínálat, és várhatóan a választék is jobban igazodik a kereslethez. A győri Rába-gyár öt termelési rendszerrel kötött szerződést; ennek alapján nemcsak a gépeket biztosítják, hanem magas színvonalú műszaki szolgáltatást is ígérnek, amihez hozzátartozik a garanciális szerviz és az alkatrészellátás.

A közepes gépcsoportba sorolt traktorparkot, a keresett szovjet gyártmányú MTZ-eket csehszlovák Zetor gépek egészítik ki. Az alkatrészellátásban lassú javulás várható, és az, hogy kevesebb lesz a hiányzó cseredarabok

miatt a gépállás. Az Agrotek egész sor cikk, alkatrészgyártását szervezte meg, közöttük nagy számú külföldi típusot. Az idén a hazai gyárak és mellettük a kisiparosok is még inkább bekapcsolódnak az alkatrészek előállításába. A cikkek egyharmada az importgépekhez tartozik, a gyártás értéke meghaladja a két és fél milliárd forintot.

A vegyszerek közül hozzávetőleg 100 ezer tonnával több műtrágyát hoznak forgalomba, és kiegyensúlyozott lesz a növényvédőszer-ellátás is; konvertibilis importból például 2,5 milliárd forint értékű vegyszert hoznak be a kényes, nagy hozamú növények óvására.

A miniszterhelyettes kitért arra, hogy a gazdaságok túlfeljesztették az őszi gabona vetési előirányzatát, ugyanakkor a tavasszal földbe kerülő kukorica termőterületét a tervezetthez képest vissza fogták. Amennyiben sikerülne a szalastakarmány-termelésre fenntartott területekből a kukorica javára valamennyit átengedni — ezt a hozamok fokozásával érhetnék el a termelők — úgy a kukorica vetési előirányzatát is teljesíteni lehetne. Cukorrépa az elképzelések szerint szerződtek a termelők. A napraforgó-termelés iránt viszont mérséklődött az érdeklődés. Erőfeszítést kell tenni még az iparban feldolgozott kertészeti termékek, mindenekelőtt a zöldborsó és a paradicsom termelésére is. Az állatállomány ellátása zavartalan. Az állattenyésztők, -tartók a magas tavalyi színvonalat is igyekeznek túlszárnyalni. Fontos, hogy a többlet előállítására nem használnak fel importfehérjét, hazai alapanyagokból fedezik majd a szükségletet.

Készülődés az országgyűlés tavaszi ülészakájára

Az országgyűlés tisztségviselőinek, állandó bizottságai elnökeinek és a megyei képviselőcsoportok vezetőinek szerdán — a Parlamentben tartott — ülésén a március 24-re összehívott tavaszi ülészaká előkészítésével foglalkoztak.

Apró Antal, az országgyűlés elnöke a tanácskozáson — amelyen részt vett Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtájkára és Szabó István, az MSZMP Központi Bizottságának alosztályvezetője is — tájékoztatást adott a parlament plénuma elé kerülő témákról, az ülés-

szak előtti képviselői teendőkéről. Az alkotmány előírásának megfelelően az ülészaká napirendjén szerepel az Elnöki Tanácsnak, valamint a legfőbb ügyésznek és a Legfelsőbb Bíróság elnökének beszámolója működésükről. Ezt követően dr. Szilbereky Jenő, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és dr. Nyiri Sándor, a legfőbb ügyész helyettese ismertette a jogalkalmazási tapasztalatokról szóló országgyűlési beszámolók főbb gondolatait, majd képviselői kérdésekre, észrevételekre válaszoltak. (MTT)